

Р І Ш Е Н Н Я

КОЛЕГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

“27.” 05. 2021 р.

Протокол № 6/2-28

Про роботу з іноземними студентами

Заслухавши та обговоривши доповідну записку «Про роботу з іноземними студентами» директора державного підприємства «Український державний центр міжнародної освіти» Шаповалової О.,

КОЛЕГІЯ УХВАЛЮЄ:

1. Доповідну записку про роботу з іноземними студентами взяти до відома.

2. Директорату фахової передвищої, вищої освіти (Шаров О.) забезпечити внесення змін до документів, що регулюють терміни вступу іноземців та осіб без громадянства на навчання в Україні, передбачивши продовження терміну вступу для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра у 2021 році до 15 грудня 2021 року у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

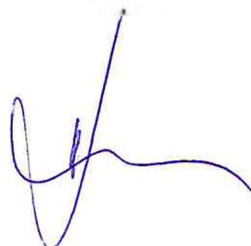
3. Державному підприємству «Український державний центр міжнародної освіти» (Шаповалова О.) спільно зі структурними підрозділами Міністерства освіти і науки України та Міністерства закордонних справ України підготувати План міжнародних заходів, спрямованих на популяризацію системи вищої освіти України на міжнародному рівні у 2021-2022 роках.

4. Управлінню міжнародного співробітництва та протоколу (Шаповал С.) вжити заходів для розширення міжнародної договірної бази для забезпечення взаємовигідного партнерства у сфері освіти.

5. Контроль за виконанням цього рішення колегії покласти на заступника Міністра з питань європейської інтеграції Вітренка А.

Голова колегії,

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

Про роботу з іноземними студентами

Глобалізаційні процеси, які останнім часом відбуваються в суспільстві, невпинно впливають на розвиток сфери вищої освіти і зумовлюють її інтернаціоналізацію як релевантну відповідь на цей процес. У цьому контексті одним із напрямків розвитку інтернаціоналізації вищої освіти стає залучення іноземних студентів до навчання у вітчизняних ЗВО. Цей процес поступово із сегменту міжнародної діяльності стає вагомою складовою комплексної стратегії розвитку вищої освіти в Україні.

Іноземні студенти в Україні: статистичні дані

У зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у 2020 році наказом МОН від 16 березня 2020 року №406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» було припинено запрошення іноземних громадян на навчання або стажування та прийом іноземних делегацій (пункт 2 абзац 5).

Наказом МОН від 10 липня 2020 року №914 було внесено зміни до наказу МОН від 16 березня 2020 року №406 щодо запрошення іноземців, а пізніше, також наказом МОН від 12 жовтня 2020 року №1265, продовжено терміни вступу іноземців для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра до 15 грудня 2020 року та до 15 квітня 2021 року.

Так, завдяки вчасній реакції і зусиллям Міністерства освіти і науки України, а саме Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета, народних депутатів України, зокрема Юлії Гришиної, державного підприємства «Український державний центр міжнародної освіти» суттєвого скорочення в'їзду іноземців у 2020-2021 навчальному році не відбулося.

Кількість зареєстрованих запрошень для іноземних абітурієнтів станом на 01.01.2021р. складала 37523. Це на понад 10000 менше у порівнянні з попереднім роком, проте на це були об'єктивні причини.

Традиційно Індія займає лідируючі позиції у ТОП-10 країн за походженням іноземних абітурієнтів, яким було зареєстроване запрошення на навчання. Цього року ця цифра досягла показника 7142. На другому місці традиційно абітурієнти з Марокко – 4839. На третьому – Нігерія з показником 4042. Далі йдуть: Туреччина–2233, Туркменістан–1625, Алжир–1552, Китай–1317, Пакистан–1217, Єгипет–1189, Непал–816.

У порівнянні з 2011 роком кількість іноземних студентів, які навчалися в Україні, постійно зростала і у 2019 році складала 80470. У 2020 під впливом факторів, спричинених поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, ця цифра трохи знизилася та станом на 01.01.2021 складала 76548, проте це більше ніж у 2018 році, 75605.

У Топ - 10 країн за походженням іноземних студентів входять: Індія – 18095; Марокко – 8832; Туркменістан – 5322; Азербайджан – 4628; Нігерія – 4227; Китай – 4055; Туреччина – 3999; Єгипет – 3048; Ізраїль – 2107; Узбекистан – 1585.

З них 68908 перебувають на основному навчанні, це складає 90,02%; мовна підготовка, відповідно, 4936 (6,45%); післядипломна освіта – 1719 (2,25%); аспірантура, докторантура – 974 (1,27%); за програмами академічної мобільності – 11 (0,001%).

Найпопулярнішими закладами вищої освіти, де навчаються іноземні студенти в Україні, є:

- Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна;
- Харківський національний медичний університет;
- Національний медичний університет імені О.О. Богомольця;
- Одеський національний медичний університет;
- Запорізький державний медичний університет;
- Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова;
- Дніпровський державний медичний університет;
- Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України;
- Буковинський державний медичний університет;
- Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Серед спеціальностей, які обрали іноземні студенти, найпопулярнішими є медичні – майже 50 %.

Це:

- медицина (36,81%);
- стоматологія (6,46 %);
- лікувальна справа (4,02%);
- менеджмент (4,04%);
- фармація, промислова фармація (4,00%);
- середня освіта (2,32%);
- право (2,01%);
- архітектура та будівництво (1,72%);
- фінанси, банківська справа та страхування (1,7%);
- економіка (1,60%).

Маркетингове дослідження привабливості української вищої освіти для іноземних громадян

На виконання Указу Президента України №210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні», з метою розроблення проекту Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки, за дорученням підгрупи 13 «Популяризація можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів», у 2020 році було проведено маркетингове дослідження привабливості української вищої освіти для іноземних громадян.

Результати маркетингового дослідження довели, що Україна – цікава країна для іноземців. Основною конкурентною перевагою, що зумовлює вибір країни навчання, є співвідношення якості і вартості навчання.

Основними перешкодами для збільшення контингенту іноземних громадян є складність оформлення документів, зокрема, отримання візи на навчання, легалізація документів і обмеженість у мовах навчання. Розширення міжнародної договірної бази для забезпечення взаємовигідного партнерства у сфері освіти допоможе вирішити зазначену проблему.

Під час оформлення документів для приїзду на навчання, через ускладненість процедури, іноземні студенти переважно користуються послугами посередників (73,03%). На складність процедури отримання візи вказали 72,3% опитаних, і це ті, які отримали візу. Абітурієнти, що не отримали візу, в опитуванні участі не брали.

Найбільш затребуваними мовами навчання є англійська мова (58,88% опитаних) і російська (25,62% опитаних), що, зважаючи на територіальну приналежність університетів опитуваних (Київ – 63,19%, Полтава – 16,67%), можливо, не у повній мірі характеризує ситуацію. Виключаючи російську мову навчання, якою володіють іноземці з пострадянського простору, Україна перенаправляє потік потенційних студентів до Росії, Білорусі і Казахстану.

66,4% студентів, що навчаються англійською мовою, прагнуть покращення якості освіти, що дозволяє припустити, що йдеться про якість викладання саме англійською мовою.

Варто відзначити той факт, що незважаючи на певні складнощі, 52,4% опитаних будуть рекомендувати своїм знайомим навчання в Україні, і це підтверджується тим, що 50,7% опитаних прибули на навчання саме за рекомендаціями друзів, які навчалися в Україні.

Отже, маємо сприяти гарній репутації: забезпечувати високу якість освіти і створювати комфортні умови для прибуття, навчання і дозвілля іноземних студентів, оскільки це – престиж України та інвестиції у її економіку.

План заходів щодо популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів до 2025 року

(Розпорядження КМУ від 21 квітня 2021 року № 350-р на виконання Указу Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» від 3 червня 2020 року № 210/2020)

На виконання Указу Президента України №210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» та з метою популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів протягом 30 березня – 1 квітня 2021 року відбувся **історичний візит делегації Міністерства освіти і науки України та керівників закладів вищої освіти (представників майже 80-ти провідних закладів вищої освіти України) на чолі з Міністром Сергієм Шкарлетом до Республіки Таджикистан.**

Під час візиту у столиці Республіки Таджикистан, місті Душанбе, відбувся освітній форум «Навчайся в Україні», Форум ректорів провідних університетів України і Республіки Таджикистан, зустріч із випускниками українських закладів вищої освіти, які зараз очолюють різні органи влади у Республіці Таджикистан. Серед випускників українських закладів освіти – Міністр закордонних справ Республіки Таджикистан Сіроджиддін Мухриддін, начальник Інституту підвищення кваліфікації Митної служби при Уряді Республіки Таджикистан Йор Амірійон, заступник директора Агентства цивільної авіації при Уряді Республіки Таджикистан Азіз Набізода, начальник управління міжнародних відносин Міністерства освіти і науки Республіки Таджикистан Ілхом Камолзода та інші. За результатами візиту було підписано понад 130 угод між ЗВО України і Таджикистану.

22-23 квітня 2021 року на виконання Плану заходів щодо популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів відбувся **III Український форум міжнародної освіти** – найбільший захід із міжнародної освіти в Україні.

Спікерами Форуму були понад 30 провідних українських та іноземних освітніх управлінців, дипломатів, науковців, експертів та фахівців у сфері інтернаціоналізації вищої освіти. Загалом онлайн трансляцію Форуму (на сторінці Українського державного центру міжнародної освіти у Фейсбук) подивилося понад 10 тисяч глядачів.

Відповідно до Плану заходів щодо популяризації можливостей здобуття вищої освіти в Україні для іноземних студентів передбачається, зокрема, і забезпечення надання закладами вищої освіти освітніх послуг іноземним студентам за дистанційною формою навчання за акредитованими освітніми програмами.

Також, МОН підготовлено **проект наказу «Про запровадження пілотного проєкту (експерименту) з організації дистанційного вступу іноземців та осіб без громадянства».** Наразі проєкт наказу проходить погодження структурних підрозділів МОН. Передбачається проведення у 2021 році пілотного проєкту (експерименту) з організації дистанційного набору іноземців-громадян КНР до закладів вищої освіти України.

Утворено міжвідомчу робочу групу з метою **запровадження єдиної міжвідомчої системи щодо набору іноземних студентів до закладів вищої освіти України** (наказ МОН від 12 листопада 2020 року №1406). Розроблено технічне завдання єдиної міжвідомчої електронної системи щодо набору

іноземних студентів до закладів вищої освіти України, розроблено дизайн кабінетів абітурієнта і закладів освіти. Пропонується визначити власником єдиної міжвідомчої електронної системи щодо набору іноземних студентів до закладів вищої освіти України та виключних майнових прав на її програмне забезпечення – Державу. Розпорядником єдиної міжвідомчої електронної системи – Міністерство освіти і науки України. Технічним адміністратором єдиної міжвідомчої електронної системи – державне підприємство «Український державний центр міжнародної освіти», що належить до сфери управління розпорядника системи.

Запровадження системи допоможе мінімізувати корупційні ризики при поданні документів іноземцями для вступу до ЗВО України. Наразі спільно з Мінцифри напрацьовується нормативно-правова база для функціонування системи.

Просимо колегію МОН розглянути представлені матеріали та схвалити запропонований проект рішення колегії.

Директор
державного підприємства
«Український державний центр
міжнародної освіти»

Олена ШАПОВАЛОВА

